

**LES PREPOSICIONS GREGUES  
EN LA COMPOSICIÓ DE PARAULES  
(teoria, praxi i autoavaluació)  
2015  
Pau Gilabert Barberà (GIDC ELECTRA)  
[pgilabert@ub.edu](mailto:pgilabert@ub.edu)**

## LES PREPOSICIONS GREGUES EN LA COMPOSICIÓ DE PARAULES (teoria, praxi i autoavaluació)

### Definició:

. **Preposició** < del mot llatí *praepositio, onis*, “preposició” < compost de la preposició *prae*, “davant” + el verb *pono*, “posar al davant, anteposar”:

**paraula invariable “anteposada a”; les preposicions indiquen relacions sintàctiques entre les paraules d’una oració.**

En grec: *πρόθεσις, εως, ή* < *προτίθημι* < compost de la preposició *πρό*, “davant” + l’arrel *θε*, “posar” > “posar al davant”

. Sembla que totes les preposicions foren originàriament adverbis; tenien, doncs, un significat local del qual en deriven un de temporal i d’altres de figurats com ara causa, mitjà, mode, etc.

. El significat d’una preposició resulta de la combinació del seu significat propi més el del cas que regeix. En general, un ac. + prep. indica direcció o el terme d’un moviment; un gen. + prep. origen o punt de partença; un dat. + prep. posició en repòs, instrument, etc.

### Les preposicions que regeixen només acusatiu són:

. *ἀνά*, (llatí *an-*): “amunt”, “cap enrere”; pot denotar “ascensió, repetició, inversió, intensificació”. S’oposa a *κατά*

. *εἰς / ἐς*, “cap a, vers l’interior”, “cap endins, a fons”

### Les preposicions que regeixen només genitiu són:

. *ἀντί*, (llatí *ante-*): “contra, en front a”, “en lloc de”; denota “defensa, protecció”

. *ἀπό*, (llatí *ab-, a-*): “separació, distància, origen”; pot denotar “canvi, negació, terminació, oposició”

. *ἐκ / ἐξ*, (davant de vocal) (llatí *ex-, e-*): “de”, “des de”, “lluny de”, “fora de”; “cap enfora”, “sortir de”, “treure”

. *πρό*, (llatí *pro-*): “davant de”, “abans”, “a favor de”; pot denotar “primacia, antelació, substitució”

### Les preposicions que regeixen només datiu són:

. *ἐν*, “a, en”, “a l’interior de”, “dintre”

. *σύν*, (llatí *cum-*): “amb”; pot denotar “unió, harmonia, coordinació, acompanyament”

### Les preposicions que regeixen acusatiu i genitiu són:

. *διά*, (llatí *dis-*): “a través de”, “entre dos extrems”; pot denotar “divisió, penetració, distància, mitjà, intensitat”

- . **κατά**, “avall, sota”, s’oposa a ἀνά; pot denotar “extensió, conformitat, distribució, totalitat”
- . **μετά**, “més enllà”, “en mig de”, “entre”, “després”; pot denotar “translació, canvi”.
- . **ὑπέρο**, (llatí *super-*): “sobre, per damunt de” (sense contacte), “més enllà, ultra...”; pot denotar “excés, superioritat, transgressió”

**Les preposicions que regeixen acusatiu, genitiu i datiu són:**

- . **παρά**, (llatí *par-*): “al costat de, vora”, “al llarg de” (sense contacte), “contra”, “més enllà”; pot denotar “aproximació, interposició, transposició, desviació, irregularitat”
- . **ἐπί**, “sobre, damunt de” (amb contacte); pot denotar “direcció”
- . **πρός**, “cap a, vers”, “en presència de”, “junt a”, “relatiu a”
- . **ὑπό**, (llatí *sub-*): “sota de”, “al peu de”; pot denotar “inferioritat, manca de, disminució, subordinació”.
- . **περί**, “al voltant de” (passant, donant la volta); pot denotar “proximitat, sobreabundància”
- . **ἀμφί**, (llatí *ambi-*, *amb-*, *am-*): “ambdós”, “a ambdós costats”, “de dues maneres”, “a l’entorn”

- . **Anomenem “preposicions impròpies”** (en realitat, adverbis usats com preposicions) les que no poden formar paraules compostes, com ara: ἄνευ “sense”, μέχρι “fins”, ἐντός “dins”, χωρῖς “separadament”, etc.
- . **Anomenem “preposicions pròpiament dites”** les que poden formar paraules compostes –les esmentades abans:

**Composició de paraules gregues amb preposicions + una mateixa arrel. Un exemple amb el verb βαίνω, “caminar, anar”:**

- . ἀμφι-βαίνω, “envoltar”
- . ἀνα-βαίνω, “pujar”
- . ἀντι-βαίνω, “sortir a l’encontre”, “oposar resistència”
- . ἀπο-βαίνω, “allunyar-se”
- . δια-βάίνω, “travessar”
- . εἰς-βαίνω, “entrar”, “dirigir-se a”
- . ἐκ-βαίνω, “sortir”
- . ἐμ-βαίνω, “introduir-se”, “entrar”, “embarcar”
- . ἐπι-βαίνω, “trepitjar”, “dirigir-se a”
- . κατα-βαίνω, “baixar”
- . μετα-βαίνω, “caminar amb”, “passar d’un lloc a l’altre”
- . παρα-βαίνω, “apropar-se”, “passar de llarg”, “transgredir”
- . περι-βαίνω, “anar al voltant de”
- . προ-βαίνω, “avançar”
- . προσ-βαίνω, “dirigir-se a”, “acostar-se”
- . συμ-βαίνω, “caminar amb”
- . ὑπερ-βαίνω, “passar per damunt”, “superar”
- . ὑπο-βαίνω, “passar per sota”, “posar-se al peu de”

## LES PREPOSICIONS GREGUES EN LA COMPOSICIÓ DE PARAULES (Exemples)

**ἀμφί** (llatí *ambi-, amb-, am-*): “ambdós”, “a ambdós costats”, “de dues maneres”, “a l’entorn”.

Exemples de paraules compostes amb aquesta preposició:

. **amfibi** < ἀμφίβιος, ον < ἀμφί + βίος, ου, ό, “vida”: “que té una doble naturalesa; que es pot moure per l’aigua i per la terra; animal que pot viure en l’aigua i en la terra”.

. **amfípodes** < ἀμφί + πούς, ποδός, ό, “peu”: “crustacis amb un cert nombre de potes disposades simètricament”.

. **amfiteatre** < ἀμφιθέατρον, ου, τό < ἀμφί + θέατρον, ου, τό, “teatre”: “edifici de forma circular o oval amb grades coincidents a les dues bandes”.

. **àmfora** < ἀμφορεύς, έως, ό < ἀμφί + φέρω, “dur, portar”: “gerra o vas de cos ovalat, coll estret i cilíndric i dues nanses”.

**ἀνά** (llatí *an-*): “amunt”, “cap enrere”; pot denotar “ascensió, repetició, inversió, intensificació”. S’oposa a **κατά**.

Exemples de paraules compostes amb aquesta preposició:

. **anacronisme** < ἀνά + χρόνος, ου, ό, “temps”: “error que consisteix a suposar esdevingut un fet en una data altra que la seva, error de cronologia” (ubiquem enrere, en un temps que no li correspon, fets, costums, etc.).

. **anafòric** < ἀναφορικός, ή, όν > ἀνά + φέρω, “portar”: “repetitiu, referencial” > anàfora: “repetició dels mateixos mots al començament de dues o més clàusules successives”.

. **ànode** < ἀνά + όδός, “camí” > ἄνοδος, ον: “pol positiu d’un generador d’electricitat, oposat a càtode”.

**ἀντί** (llatí *ante-*): “contra, en front a”, “en lloc de”; denota “defensa, protecció”.

Exemples de paraules compostes amb aquesta preposició:

. **antagonisme** < ἀνταγώνισμα, ατος, τό > ἀντί + ἀγωνίζομαι, “lluitar”: “estat de lluita, de rivalitat, d’oposició”.

. **antícresi** < ἀντί + χοῆσις, εως, ή, “ús”: “usdefruit del creditor en la finca del deutor a canvi del que aquest li deu”.

. **antípoda** < ἀντί + πούς, ποδός, ό, “peu”: “persona que ocupa en la Terra un punt diametralment oposat respecte a un altra”.

**ἀπό** (llatí *ab-, a-*): “separació, distància, origen”; pot denotar “canvi, negació, terminació, oposició”.

**Exemples de paraules compostes amb aquesta preposició:**

- . apòcrif < ἀπόκρυφος, ον < ἀπό + κρύπτω, “amagar fingint”: “no reconegut – s’allunya del que és reconegut- per l’Església. Els evangelis apòcrifs. No autèntic, fingit”.
- . apòstol < ἀπόστολος, ου, ό > ἀπό + στέλλω, “enviar”: “qualsevol dels dotze deixebles que reberen de Jesuscrist la missió de predicar l’evangeli –foren enviats de”.
- . apòstrofe < ἀποστροφή, ης, ή < ἀπό + στρέφω, “girar-se”: “figura de dicció que consisteix a interrompre el fil del discurs –es gira, doncs, físicament o metafòrica- per interpel·lar vivament una persona present o absent”.

**διά (llatí *dis-*):** “a través de”, “entre dos extrems”; pot denotar “divisió, penetració, distància, mitjà, intensitat”.

**Exemples de paraules compostes amb aquesta preposició:**

- . diàbasi < διάβασις, εως, ή < διά + βαίνω, “caminar”: “transició, pas”.
- . diacrític < διακριτικός, ή, όν < διά + κρίνω, “jutjar”: “que serveix per a caracteritzar, per a distingir, com ara els signes diacrítics”.
- . diacronia < διά + χρόνος, ου, ό, “temps”: “perspectiva d’estudi de les llengües que considera els fets o elements d’un sistema tenint en compte llur evolució a través dels temps (oposat a sincronia)”.
- . diàleg < διάλογος, ου, ό < διά + λόγος, “paraula, discurs”: “conversa entre dues o més persones –la paraula va i ve entre els diferents interlocutors”.

**εἰς (llatí *in* + ac.):** “cap a, vers l’interior”, “cap endins, a fons”.

**Exemples de paraules compostes amb aquesta preposició:**

- . isagoge < εισαγωγή, ης, ή < εἰς + ἀγωγή, ης, ή, “guiar, conduir”: “introducció”.
- . isagògic –a < εισαγωγικός, ή, όν < εἰς + ἄγω, “guiar, conduir”: “introductori”.

**ἐκ -ἐξ (davant de vocal) (llatí *ex-*, *e-*):** “de”, “des de”, “lluny de”, “fora de”; “cap enfora”, “sortir de”, “treure”.

**Exemples de paraules compostes amb aquesta preposició:**

- . ectòpia < ἔκτοπος, ον < ἐκ + τόπος, ου, ό, “lloc”: “anomalia de la situació o posició –és fora de- d’un òrgan o d’una part d’un òrgan”.
- . exèresi < ἐξάριεσις, εως, ή < ἐξ + αἰρέω, “agafar, treure”: “operació d’extreure o de separar quelcom de l’organisme”.
- . èxode < ἔξοδος, ου, ή < ἐξ + ὁδός, ου, ή “camí”: “emigració en massa”.

ἐν (llatí *in*): “a, en”, “a l’interior de”, “dintre”.

**Exemples de paraules compostes amb aquesta preposició:**

. èmfasi < ἔμφασις, εως, ἦ < ἐν + φαίνω, “fer veure, mostrar”: “força d’expressió o entonació amb què es tracta de realçar la importància del que es diu o llegeix –metafòricament, ens endinsem en allò que volem fer veure o mostrar”.

. emfiteusi < ἐμφύτευσις, εως, ἦ < ἐν + φυτεύω, “plantar”: “contracte de cessió perpetua o per llarg temps que donava dret a plantar en una fina rústica”.

. encèfal < ἐγκέφαλος, ου, ὅ < ἐν + κεφαλή, “cap”: “part del sistema nerviós central en l’interior del crani, que comprèn el cervell, el cerebel, la protuberància i el bulb raquidi”.

. entropia < ἐντροπία, ίας, ἦ < ἐν + τρόπος, ου, ὅ, “volta”: “dit de l’energia que es replega sobre si mateixa, perdent la seva activitat”.

ἐπί: “sobre, damunt de” (amb contacte); pot denotar “direcció”.

**Exemples de paraules compostes amb aquesta preposició:**

. epicardi < ἐπί + καρδία, ίας, ἦ, “cor”: “làmina que cobreix el pericardi” (pericardi: “sac fibroserós que envolta el cor i l’arrel dels grans vasos).

. epicentre < ἐπίκεντρος, ου, ὅ < ἐπί + κέντρον, ου, τό, “centre”: “punt de la superfície de la Terra situat damunt del focus d’un terratrèmol”.

. epidèmia < ἐπιδημία, ίας, ἦ < ἐπί + δῆμος, ου, ὅ “poble”: “malaltia infecciosa accidental i transitòria que s’estén per una regió i ataca un gran nombre de persones”.

. epigrafia < ἐπιγραφεία, ίας, ἦ < ἐπί + γράφω, “escriure”: “ciència que té per objecte l’estudi de les inscripcions, gravades sobre pedra... ”.

κατά: “avall, sota”, s’oposa a ἀνά; pot denotar “extensió, conformitat, distribució, totalitat”.

**Exemples de paraules compostes amb aquesta preposició:**

. catàbasi < κατάβασις, εως, ἦ < κατά + βαίνω, “caminar”: “descens”.

. cataclisme < κατακλυσμός, οῦ, ὅ < κατά + κλύζω, “cobrir d’aigua”: “gran trastorn de la superfície de la Terra produït per una inundació, un terratrèmol, etc.”.

. catàleg < κατάλογος, ου, ὅ < κατά + λόγος, “paraula”: “enumeració descriptiva i ordenada de coses agrupades per un nexa comú”.

. catòlic < καθολικός, ἦ, ὄν < κατά + ὅλος, ἦ, ὄν, “tot, totalitat” >: “universal; normalment aplicat a l’Església Catòlica”.

**μετά:** “*més enllà*”, “*en mig de*”, “*entre*”, “*després*”; pot denotar “*translació, canvi*”.

**Exemples de paraules compostes amb aquesta preposició:**

- . **metabolisme** < μεταβολή, ης, ή < μετά + βάλλω, “lançar” > μεταβάλλω, “canviar”: “**conjunt de processos químics i físics que s’esdevenen en els éssers vius**”.
- . **metafísica** < μετά + φύσις, εως, ή, “naturalesa”: “**part de la filosofia que tracta de la realitat en tant que depassa, és més enllà, l’experiència**”.
- . **metamorfosi** < μεταμόρφωσις, εως, ή < μετά + μορφόω, “formar”: “**canvi pel qual una cosa perd la seva forma natural per a prendre’n una altra**”.
- . **metàstasi** < μετάστασις, εως, ή < μετά + ἴστημι, “col·locar-se, situar-se”: “**canvi de lloc d’un procés tumoral**”.

**παρά** (llatí *por-*): “*al costat de, vora*”, “*al llarg de*” (sense contacte), “*contra*”, “*més enllà*”; pot denotar “*aproximació, interposició, transposició, desviació, irregularitat*”.

**Exemples de paraules compostes amb aquesta preposició:**

- . **paràbola** < παραβολή, ης, ή < παρά + βάλλω > παραβάλλω, “lançar a la vora, comparar”: “**narració al·legòrica que conté un ensenyament en forma de símil o comparació**”.
- . **paradoxa** < παράδοξος, ον < παρά + δόξα, ης, ή, “opinió”: “**opinió contrària a l’opinió comuna, esp. que sembla contrària al sentit comú però que de fet és exacta**”.
- . **paraplegia** < παρά + πλῆξις, εως, ή, “cop”: “**paràlisi de la meitat inferior del cos**”.
- . **paraselene** < παρά + σελήνη, ης, ή “lluna”: “**falsa lluna, cercle lluminós**”.

**περί:** “*al voltant de*” (passant, donant la volta); pot denotar “*proximitat, sobreabundància*”.

**Exemples de paraules compostes amb aquesta preposició:**

- . **pericarpi** < περικάρπιον, ου, τό < περί + καρπός, ου, ό, “fruit”: “**part del fruit que envolta la llavor**”.
- . **perífrasi** < περίφρασις, εως, < περί + φράζω, “dir”: “**frase usada com a equivalent d’un mot, circumlocució**”.
- . **perímetre** < περίμετρος, ου, ή < περί + μέτρον, ου, τό “mesura”: “**contorn d’una figura plana**”.
- . **periple** < περιπλόος, ους, ό < περί + πλέω, “navegar”: “**viatge de circumnavegació**”.



**ΠΡÓ** (llatí *pro-*): “davant de”, “abans”, “a favor de”; pot denotar “primacia, antelació, substitució”.

Exemples de paraules compostes amb aquesta preposició:

- . **problema** < πρόβλημα, ατος, τό < πρό + βάλλω, “llançar per davant”: “qüestió, dificultat a resoldre, a aclarir”.
- . **programa** < πρόγραμμα, ατος, τό < πρό + γράφω, “escriure”: “enunciació prèvia del que es vol fer”.
- . **pronòstic** < προγνωστικόν, ου, τό < πρό + γινώσκω, “conèixer” > προγιγνώσκω: “conjectura prèvia del que s’ha d’esdevenir treta de certs senyals”.
- . **prosceni** < προσκήνιον, ου, τό < πρό + σκίνη, ης, ή, “tenda”: “part anterior de l’escenari enfora del marc”.

**ΠΡÓΣ**: “cap a, vers”, “en presència de”, “junt a”, “relatiu a”.

Exemples de paraules compostes amb aquesta preposició:

- . **prosèlit** < προσήλυτος, ον < πρόσ + ἔλθειν, “correr vers”: “que s’acosta a, que és un nou adepte d’una religió, d’una doctrina filosòfica, política”.
- . **prosòdia** < προσωδία, ίας, ή < πρόσ + ὠδή, ης, ή “cant”: “branca de la gramàtica normativa que tracta de, ‘per a’ l’accentuació i la pronunciació dels mots”.

**Σύν** (llatí *cum-*): “amb”; pot denotar “unió, harmonia, coordinació, acompanyament”.

Exemples de paraules compostes amb aquesta preposició:

- . **sil·logisme** < συλλογισμός, οῦ, ó < σύν + λογίζομαι, “discórrer, rumiar”: “raonament que consta de tres proposicions, una de les quals es dedueix necessàriament de, amb l’ajut de les altres dues”.
- . **simbiosi** < συμβίωσις, εως, ή < σύν + βίωσις, εως, ή, “mitjans de subsistència”: “convivència, fet de viure dos animals o plantes diferents associats o units més o menys íntimament i que habitualment es beneficien l’un a l’altre”.
- . **simpatia** < συμπάθεια, ιας, ή < σύν + πάθεια, ιας, ή “afecció”: “qualitat d’ésser afectat per allò que afecta un altre, compartint-ho, sentint-ho amb ell”.
- . **sincronia** < σύγχρονος, ον < σύν + χρόνος, ου, ó, “temps”: “qualitat d’esdevenir-se al mateix temps”.

**ÚπέΡ** (llatí *super-*): “sobre, per damunt de” (sense contacte), “més enllà, ultra...”; pot denotar “excés, superioritat, transgressió”.

Exemples de paraules compostes amb aquesta preposició:

. **hipèrbole** < ὑπερβολή, ἦς, ἡ < ὑπέρ + βάλλω, “llançar”: “**figura de dicció en què l’expressió és una exageració evident**”.

. **hipercrític** < ὑπέρ + κρίνω, “jutjar”: “**crític que supera els límits normals d’una crítica enraonada**”.

. **hipertròfia** < ὑπέρ + τροφή, ἦς, ἡ, “alimentació, nodriment”: “**augment excessiu del volum d’un òrgan per causa d’un nodriment anormal**”.

**ὑπό** (llatí *sub-*): “**sota de**”, “**al peu de**”; pot denotar “**inferioritat, manca de, disminució, subordinació**”.

. Fernández Galiano, M. (1961). *La transcripción castellana de los nombres propios griegos*. Madrid.

**Exemples de paraules compostes amb aquesta preposició:**

. **hipocaust** < ὑπόκαυστος, ου, ό < ὑπό + καίω, “cremar”: “**cambrà inferior per on circulava aire calent que construïen els romans per calefactar l’habitació situada al seu damunt**”.

. **hipodèrmic** < ὑπό + δέρμα, ατος, τό, “pell”: “**que es sota la pell; aplicat o administrat a l’hipoderma**”.

. **hipogeu** < ὑπόγειος, ον < ὑπό + γῆ, “terra”: “**que viu o es desenvolupa sota terra**”.

. **hipoteca** < ὑποθήκη, ης, ἡ < ὑπό + τίθημι, “posar”: “**bens que es posen com a garantia d’un deute, que el suporten**”.

LES PREPOSICIONS GREGUES EN LA COMPOSICIÓ DE PARAULES  
(exercici):

Escriu la composició i el significat de les paraules següents:

ἀμφί

- . amfibologia .....
- . amfipròstil .....
- . amfistomàtic .....

ἀνά

- . anàbasi .....
- . anàclasi .....
- . anagnòrisi .....

ἀντί

- . antàrtic .....
- . antiàlgic .....
- . antibiòtic .....

ἀπό

- . apocalipsi .....
- . apodíctic .....
- . apologia .....

διά

- . diagnòstic .....
- . diagrama .....
- . diapasó .....

ἐκ

- . ectòpic .....

. exegesi .....

. exorcisme .....

ἐν

. enciclopèdia .....

. endèmia .....

. energia .....

ἐπί

. epicrani .....

. epifania .....

. epífit .....

κατά

. cataclinal .....

. catacumbes .....

. cataplexia .....

μετά

. metacromàsia .....

. metàfora .....

. metàtesi .....

παρά

. paràfrasi .....

. paràmetre .....

. paranimf .....

περί

- . pericardi .....
- . perifèria .....
- . perigeu .....

πρό

- . proclític .....
- . profilàctic .....
- . propedèutic .....

σύν

- . simfonia .....
- . símptoma .....
- . sinagoga .....

ὑπέρ

- . hiperbúlia .....
- . hipermetropia .....
- . hipertímic .....

ὑπό

- . hipocondria .....
- . hipocresia .....
- . hipòfisi .....

## Comprova ara si has comès errors amb el solucionari següent:

### ἀμφί

. **amfibologia** < ἀμφίβολος, ον < ἀμφί + βάλλω, “llançar”, “que pot ser llançat des de tots dos costats” + λόγος, “paraula, frase” > “ambigüitat resultant d’una frase o proposició; frase o proposició susceptibles d’èsser interpretades **de dues o més maneres**”.

. **amfipròstil** < ἀμφί + προ, prep. “davant” + στῦλος, , ου, ό, “columna” > “pròstil, amb columnes per davant, a la part anterior”: “dit del temple amb pròtic de columnes **en dues façanes**”.

. **amfistomàtic** < ἀμφίστομος, ον < ἀμφί + στόμα, ατος, τό, “boca”: “dit de la fulla que té estomes **tant a l’anvers com al revers**”.

### ἀνά

. **anàbasi** < ἀνάβασις, εως, ή < ἀνά + βαίνω, “caminar”: “ascensió; primer període o **puja** d’una malaltia”.

. **anàclasi** < ἀνάκλασις, εως, ή < ἀνά + κλάω, “trençar, refractar”: “refracció de la llum; **flexió** forçada **cap amunt** d’una extremitat per tal de trençar una anquilosi (anquilosi: rigidesa o fixació d’una articulació normalment mòbil)”.

. **anagnòrisi** < ἀνά + γνώρισις, εως, ή, acció de conèixer, reconèixer” < γιγνώσκω -γνω-: el procés gràcies al qual l’heroi tràgic s’adona, coneix finalment, la magnitud de la seva tragèdia, com si **s’aixequés** el vel que li enfosquia la ment.

### ἀντί

. **antàrtic** < ἀνταρκτικός, ή, όν < ἀντί + ἄρκτος, “l’Ossa”: “relatiu al pol sud, **en oposició** al nord”.

. **antiàlgic** < ἀντί + ἄλγησις, εως, ή, dolor (procés) > “sensibilitat al dolor”: “tot allò que ajuda a **combatre** el dolor”.

. **antibiòtic** < ἀντί + βίος, ου, ό, “vida”: “medicament que, a baixes concentracions, és capaç d’inhibir i **atacar** el creixement de microorganismes patògens o eliminar-los”.

### ἀπό

. **apocalipsi** < ἀποκάλυψις, εως, ή < ἀπό + καλύπτω, “descobrir, revelar, distanciar-se, separar-se del que està ocult”: “llibre canònic en el qual Sant Joan conta les seves **revelacions**”.

. **apodíctic** < ἀποδεικτικός, ή, όν < ἀπό + δείκνυμι, “demostrar”: “que expressa o enclou una veritat necessària **‘arran de’, ‘a partir de’**”.

. **apologia** < ἀπολογία, ίας, ή < ἀπό + λόγος, ου, ό, “paraula, discurs”: “discurs justificatiu en defensa o lloança d’alguna persona o d’alguna cosa, **‘distanciant-se, separant-se’** del que ha estat afirmat”.

## διά

- . **diagnòstic** < διαγνωστικός, ή, όν < διά + γινώσκω -γνω-, “conèixer, distingir”: “determinació d’una malaltia pels (**a través dels**) símptomes que li són propis”.
- . **diagrama** < διά + γράμμα, ατος, τό, “signe escrit, dibuix” < γράφω, “escriure, dibuixar”: “disseny o dibuix geomètric; representació gràfica que mostra **l’arranjament de les parts** d’alguna cosa o les variacions de valor d’alguna cosa”.
- . **diapasó** < διά + πασών, “de totes” + χορδών “cordes” < χορδή, ής, ή: “extensió d’una veu o d’un instrument, la part de l’escala musical que **recorre** des de la nota més greu a la més aguda”. Instrument que dóna una nota determinada que serveix de referència per a l’afinació de la veu i dels instruments.

## ἐκ

- . **ectòpic** < ἐκ + τόπος, ου, ό “lloc”: “dit d’un òrgan situat en una posició que no és la seva habitual (o **fora de l’habitual**)”.
- . **exegesi** < ἐξήγησις, εως, ή < ἐξ + ήγέομαι, explicar”: “exposició, explanació crítica d’un text”.
- . **exorcisme** < ἐξορκισμός, οῦ, ό < ἐξ + όρκίζω, “fer jurar”: conjur o ritu litúrgic destinat a **foragitar** d’una persona un mal esperit”.

## ἐν

- . **enciclopèdia** < ἐν + κυκλος, ου, ό, “cercle” + παιδεία, ίας, ή, “educació”: “conjunt de totes les ciències, intrucció **en cercle o conjunt de totes les ciències**”.
- . **endèmia** < ἐνδημία, ίας, ή < ἐν + δήμος, ου, ό, “poble”: “malaltia que regna habitualment **en una regió determinada**”.
- . **energia** < ἐνέργεια, ιας, ή < ἐν + έργον, ου, τό “obra, acció”: potència activa **interior** d’un organisme”.

## ἐπί

- . **epicrani** < ἐπί + κρανίον, ου, τό, “crani”: “conjunt d’aponeurosis, pell i músculs que **recobreix** el crani”.
- . **epifania** < ἐπιφάνεια, ιας, ή < ἐπί + φαίνω, “mostrar, aparèixer”: “manifestació evident d’una divinitat entre els homes”.
- . **epífit** < ἐπί + φυτόν, οῦ, τό, “planta”: “dit de la planta que viu **sobre d’una altra** sense extracció sensible de nodriment de la planta suport”.

## κατά

- . **cataclinal** < κατά + κλίνω, “inclinat-se”: “dit d’un curs d’aigua, que **baixa** en la mateixa direcció en què capbussen els estrats del terreny”.
- . **catacumbes** < κατά + κύμβη, ης, ή, “cavitat”: “cementiri **subterrani** format per galeries amb tombes a cada costat”.

. **catàstrofe** < κατά + στρέφω –στρεφ/στροφ- “girar, tombar, fer voltar” > καταστροφή, ἤς, ἡ, “catàstrofe”: “**daltabaix**, esdeveniment, generalment tràgic, que condueix al desenllaç de l’obra dramàtica; esdeveniment calamitos, desastrós”.

#### μετά

. **metacromàsia** < μετά + χρῶμα, ατος, τό, “color”: “propietat que tenen alguns elements histològics de **prendre un color diferent** del de la resta del teixit del qual formen part, per la influència de certs colorants bàsics” (histologia: branca de la biologia que estudia la composició i l’estructura microscòpica dels teixits orgànics).

. **metàfora** < μεταφορά, ἄς, ἡ < μετά + φέρω –φερ/φορ-, “dur, portar”: “**translació** del sentit recte d’una paraula a un altre de figurat”.

. **metàtesi** < μετάθεσις, εως, ἡ < μετά + τίθημι –θε-, “posar”: “**alteració de l’ordre** de les lletres en un vocable”.

#### παρά

. **paràfrasi** < παράφρασις, εως, ἡ < παρά + φράζω, “dir”: “desenvolupament explicatiu d’un text, explicació **afegida, addicional**”.

. **paral·lel** < παρά + ἀλλήλων, “l’un a l’altre”: “dit de dues o més rectes, de dos o més plans, que tenen la mateixa direcció –**un vora l’altre en la mateixa direcció**- i que, per tant, no es tallen”.

. **paranimf** < παρά + νύμφη, ης, ἡ, “nimfa, núvia, jove”: “padrí de noces que era **vora el que s’acabava de casar** i anunciava a la promesa l’arribada de l’espòs. A les universitats, el qui anuncia l’entrada del curs, i la sala d’actes acadèmics on és anunciada”.

#### περί

. **pericardi** < περικάρδιον, ου, τό < περί + καρδία, ίας, ἡ, “cor”: “sac fibroserós que **envolta** el cor i l’arrel dels grans vasos”.

. **perifèria** < περιφέρεια, ιας, ἡ < περί + φέρω, “dur, portar”: “**contorn** d’una figura curvilínia; **contorn** o superfície exterior d’un cos”.

. **perigeu** < περίγειος, α, ον < περί + γῆ, γῆς, ἡ, “terra”: “punt de l’**òrbita** de la lluna o d’un satèl·lit artificial més pròxim a la terra (oposat a apogeu.)

#### πρό

. **proclític** < προκλιτικός, ἡ, όν < πρό + κλίνω, “inclinat-se, decantar-se”: “monosíl·lab àton que es lliga amb el vocable **següent**”.

. **profilàctic** < προφυλακτικός, ἡ, όν < πρό + φύλασσω –φυλακ-, “guardar, vigilar, conservar”: “que **preserva** d’una malaltia”.

. **propedèutic** < προπαιδευτικός, ἡ, όν < πρό + παιδεύω, “educar”: “que **introdueix** al coneixement d’un art o d’una ciència”.



## σύν

- . **simfonia** < σύμφωνία, ίας, ή < σύν + φωνή, ής, ή, “veu”: “**conjunció** d’instruments o veus que sonen acordes”.
- . **síntoma** < σύμπτωμα, ατος, τό < σύν + πτώμα, ατος, τό, “caiguda, coincidència amb” < πίπτω >: “indici, senyal; *med.* fenomen que **coincideix amb** la malaltia”.
- . **sinagoga** < συναγωγή, ής, ή < σύν + ἄγω, “dur”: “sinagoga, **junta** religiosa dels jueus”.

## ὑπέρ

- . **hiperbúlia** < ὑπέρ + βούλομαι, “voler”: “**desplegament excessiu** de la voluntat”.
- . **hipermetropia** < ὑπέρ + μέτρον, ου, τό, “mesura” + ὤψ, ὠπός, ή, “vista”: “vista **desmesurada** o anormal; estat patològic de l’ull en què els raigs lluminosos paral·lels convergeixen més enllà de la retina”.
- . **hipertímic** < ὑπέρθυμος, ον < ὑπέρ + θυμός, οὔ, ό, “ànim”: “d’una emotivitat **exagerada**”

## ὑπό

- . **hipocondria** < ὑπό + χονδρία, ίας, ή, “cartílag”: “el fetge i la melsa, que estan **sota** les falses costelles o cartílags > neurosi caracteritzada per una preocupació excessiva per la salut pròpia, acompanyada sovint de malenconia”
- . **hipocresia** < ὑποκρισία, ίας, ή < ὑπό + κρίνομαι, “jutjar” > ὑποκρίνομαι, “respondre o representar al teatre amb disfressa”: “**fingiment, simulació** de qualitats i de sentiments que hom no té”.
- . **hipòfisi** < ὑπόφυσις, εως, ή < ὑπό + φύω, “brollar”: glàndula de secreció interna, situada **sota** l’encèfal, que regula la major part de les funcions de l’organisme”.

### Bibliografía:

- . Basile, N. (2001). *Sintassi Storica del Greco Antico*. Bari: Levante
- . Berenguer Amenós, J. (1963, reeditada ininterrompudament). *Gramática Griega*. Barcelona: bosch, casa editorial.
- . Bortone, P. (2010). *Greek Prepositions: from Antiquity to the present*. Oxford: Oxford University Press.
- . Crespo, E.; Conti, L.; Maquieira, H. (2003). *Sintaxis del Griego Clásico*. Madrid: Gredos.
- . Humbert, J. (1986). *Syntaxe Grecque*. Paris: Éditions Klincksieck.
- . Institut d'Estudis Catalans (IEC) (1995). *Diccionari de la Llengua Catalana*. Barcelona, Palma, València: Editorial Moll; Enciclopèdia Catalana; Publicacions de l'Abadia de Montserrat.
- . Mateos Muñoz, A. (1949, 18ed.: 1988). *Etimologías Griegas del Español*. México. Editorial Esfinge.
- . Meyer, T. & Steinthal, H. (1993). *Vocabulario fundamental y constructivo del griego*. México: Universidad Nacional Autónoma de México.
- . Morwood, J. (2001). *Oxford Grammar of Classical Greek*. Oxford: Oxford University Press.
- . Rodríguez Adrados, F. (1992). *Nueva Sintaxis del Griego Antiguo*. Madrid. Gredos.
- . Smyth, H. W. (1920, reeditada ininterrompudament). *Greek Grammar*. Cambridge, Massachusetts: Harvard University Press.
- . Vernhes, J. V. (1991). *Initiation Au Grec Ancien*. Paris: Ophrys

.....  
<http://elblogdegriego.blogspot.com.es/2011/12/las-preposiciones-griegas.html>  
[https://www.google.es/search?q=preposiciones+griegas&biw=1280&bih=895&tbm=isch&tbo=u&source=univ&sa=X&ved=0ahUKEwjz8LzqksDJAhUKXB oKHdTFCn4QsAQIKg&dpr=1](https://www.google.es/search?q=preposiciones+griegas&biw=1280&bih=895&tbm=isch&tbo=u&source=univ&sa=X&sqi=2&ved=0ahUKEwjz8LzqksDJAhUKXB oKHdTFCn4QsAQIKg&dpr=1)  
<https://www.google.es/search?q=preposiciones+griegas+en+composicion&biw=1280&bih=895&tbm=isch&tbo=u&source=univ&sa=X&ved=0ahUKEwj9m4b7k8DJAhXFWHoKHVxFDhgQsAQIMA>